

**Česká školní inspekce
Plzeňský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Č. j. ČŠIP-476/11-P

Název právnické osoby vykonávající činnost školy:	Základní škola speciální Royal Rangers při Středisku Víteček
Sídlo:	Lestkov 184, 349 53 Bezručice
IČ:	71 340 921
Identifikátor:	651 038 197
Právní forma:	Školská právnická osoba
Zastoupená:	Mgr. Janou Šrámkovou, ředitelkou školy
Zřizovatel:	15. Přední hlídka Royal Rangers v ČR, Lestkov 184, 349 53 Bezručice
Místo inspekční činnosti:	Nám. 1. máje 5 a Plánská 270 Černošín
Termín inspekční činnosti:	2. – 3. a 16. června 2011

Ředitelka školy Mgr. Jana Šrámková nebyla z důvodu čerpání rodičovské dovolené v době inspekce přítomna ve škole, proto bylo jednáno s její zástupkyní Bc. Zuzanou Kovandovou, která z uvedeného důvodu řídí školu již třetí školní rok.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného základní školou speciální podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu a jeho souladu s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona. Inspekční činnost byla zaměřena na žáky vzdělávající se v oborech vzdělání 79-01-B/001 Pomocná škola a 79-01-B/01 Základní škola speciální.

Aktuální stav školy

Základní škola speciální Royal Rangers při Středisku Víteček (dále jen ZŠS nebo „škola“) vykonává činnost základní školy speciální s cílovou kapacitou 10 žáků. Vzdělává žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, kteří mají diagnostikované středně těžké nebo těžké mentální postižení, případně kombinované postižení s více vadami. V tomto školním roce se k termínu inspekce vzdělávalo ve dvou třídách ZŠS celkem 9 žáků, další žák s hlubokým mentálním postižením byl vzděláván podle § 42 školského zákona na základě rozhodnutí Krajského úřadu Karlovarského kraje. I. třídu navštěvovalo pět žáků 1., 2., 3., 4. a 6. ročníku, ve II. třídě byli čtyři žáci 1., 3. a 6. ročníku. Stanovená kapacita školy tak byla naplněna z 90 %.

V ZŠS pracuje celkem šest pedagogických pracovníků, z toho jsou dvě třídní učitelky včetně pověřené zástupkyně ředitelky školy a jedna další vyučující (na 0,2 úvazku), která nemá rozvrhem přesně stanovený čas výuky a jedenkrát měsíčně dochází vyučovat žáka s hlubokým mentálním postižením do rodiny. Tři zde působící asistenti pedagoga dohromady naplňují jeden pracovní úvazek. Žádný ze stávajících pedagogických pracovníků školy nesplňuje požadavky odborné kvalifikace. Zástupkyně ředitelky školy si začala kvalifikaci doplňovat příslušným studiem na vysoké škole.

Vzdělávání probíhá u žáků 1. ročníku podle zpracovaného Školního vzdělávacího programu pro základní školu speciální „Veselá škola“ (dále ŠVP). Žáci ostatních ročníků jsou vyučováni s ohledem na míru jejich postižení podle Vzdělávacího programu pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy nebo podle Rehabilitačního vzdělávacího programu pomocné školy. Pro všechny žáky jsou zpracovány individuální vzdělávací plány, na které navazují krátkodobé plány práce, které podrobněji rozpracovávají a konkretizují učivo.

ZŠS byla zapsána do rejstříku škol a školských zařízení 1. 2. 2008 a k tomuto datu zahájila svoji činnost na adrese Náměstí 1. máje 5, Černošín. V době konání inspekční činnosti byly obě její třídy nově umístěny v budově Střediska Víteček na adrese Plánská 270, Černošín. Přestěhování do nově zrekonstruovaných prostor proběhlo během měsíce května 2011 a žáci i učitelé tím získali příznivější podmínky pro výuku. Průběžně rekonstruovaná budova obklopená zahradou se nachází v okrajové části Černošína, má bezbariérový vchod, pro přístup do patra mohou imobilní osoby využívat mobilní schodišťovou plošinu („schodolez“). Učebny (jedna v přízemí, druhá v prvním patře) vyhovují prostorově danému počtu žáků, je zde odpočinkový koutek s polohovacím vakem, matrací a kobercem. Škola může k oddechovým a relaxačním činnostem využívat také místnost Střediska Víteček vybavenou žíněnkami, míči, rehabilitačním stolem a léčebným pohybovým přístrojem „MOTomed“ k procvičování hybnosti horních a dolních končetin. Z prostředků rozvojového programu MŠMT „Vybavení škol pomůckami kompenzačního a rehabilitačního charakteru pro žáky se zdravotním postižením“ byla pořízena speciální polohovací židle typu Tampa včetně příslušenství.

Hodnocení hlavních výsledků vzdělávání ve vztahu k ŠVP

Vzdělávací nabídka školy odpovídá zařazení do rejstříku škol a školských zařízení. ZŠS se orientuje na vzdělávání žáků se zdravotním postižením. Přijímá žáky s diagnostikovaným středně těžkým a těžkým mentálním postižením, žáky s postižením

více vadami a žáky s autismem, a to na základě doporučení školských poradenských zařízení. Specializace ZŠS odpovídá zaměření školního vzdělávacího programu. Pro žáky je se zřetelem na výše uvedené stupně jejich mentálního postižení zpracovaný ŠVP podle dílu I a II Rámcového vzdělávacího programu pro obor vzdělání základní škola speciální (dále RVP). Disponibilní hodiny jsou v učebním plánu dílu I využity k posílení počtu hodin ve vzdělávací oblasti jazyk a jazyková výchova, člověk a jeho svět a člověk a svět práce. V díle II jsou posíleny předměty smyslová výchova a pracovní výchova. Cílem je zlepšit komunikační a pohybové dovednosti žáků. Srovnávací analýzou ŠVP s RVP bylo zjištěno, že ŠVP vykazuje řadu nedostatků. Nebyla dodržena požadovaná struktura, v identifikačních údajích chybí název ŠVP. Z tabulace učebního plánu je patrné, že pro některé vzdělávací oblasti nejsou uvedeny předměty, na které se škola odvolává v učebních osnovách (např. vzdělávací oblast člověk a kultura). Vzdělávací oblast člověk a jeho svět uvedená v učebním plánu dílu I má vymezené tři předměty, které se v učebních osnovách nevyskytují. V některých případech spolu nekorespondují názvy předmětů uvedené v učebním plánu s názvy předmětů v osnovách (např. předmět Tělesná výchova a rehabilitace + pohybová výchova v učebním plánu dílu II je v osnovách rozdělen na Pohybovou výchovu a Rehabilitační tělesnou výchovu). Chybně je stanovena celková povinná časová dotace v tabulaci učebního plánu dílu I pro druhý stupeň spolu s celkovou disponibilní časovou dotací. Obě jsou nesprávně zkráceny oproti RVP o dvě vyučovací hodiny. Další pochybení se objevila ve zpracování učebních osnov, kde nejsou vzdělávací obsahy předmětů rozpracovány do jednotlivých ročníků, ale do delších časových úseků. V části nazvané „Autoevaluace“ jsou vymezeny jednotlivé oblasti vlastního hodnocení, nejsou zde však definovány jeho cíle, kritéria, nástroje a časové rozvržení.

Výsledky vzdělávání jednotlivých žáků jsou vzhledem k rozsahu a míře jejich postižení obtížně měřitelné. Kladným výsledkem je např. úspěšná adaptace žáků na školní prostředí, vykonávání jednoduchých praktických činností, zvládnutí úkonů sebeobsluhy a základů osobní hygieny, rozvoj jemné i hrubé motoriky, získávání větší míry samostatnosti a soběstačnosti. Úspěchem je jakákoliv aktivita a snaha žáků v oblasti komunikace a dorozumívání se s okolím. V ŠVP je deklarováno, že výsledky vzdělávání žáků jsou srovnávány pouze s jejich výsledky z předchozích období a s cíli stanovenými v individuálních vzdělávacích plánech každého jednotlivce. Průběh vzdělávání však nebylo možné náležitě posoudit, neboť v třídních knihách jsou zápisy v jednotlivých předmětech prováděny souhrnně pro všechny ročníky najednou. Zjištěným nedostatkem tak byly neprůkazné záznamy v třídních knihách, které neposkytovaly dostačující informace o poskytovaném vzdělávání a nedokládaly naplňování ŠVP a ostatních vzdělávacích programů. Všichni žáci školy mají zpracovaný individuální vzdělávací plán (dále IVP) pro daný školní rok, ze kterého vycházejí krátkodobé plány práce zpracované třídními učitelkami na kratší období cca 2 měsíců. V nich jsou konkrétněji specifikovány jak metody a postupy, tak učivo, které by měl daný žák v daném časovém úseku zvládnout. Pozitivem je, že na základě těchto krátkodobých plánů práce mohou učitelé snáze sledovat individuální pokrok jednotlivých žáků a reagovat na jejich aktuální vzdělávací potřeby. Škola vzhledem ke své krátkodobé existenci dosud nemá vycházející žáky. Předpokládá se, že po ukončení školy mohou být její absolventi nadále klienty střediska Víteček a účastnit se jeho aktivit pro zdravotně postižené občany (např. práce v ergoterapeutických dílnách apod.).

Úroveň hospitované výuky byla do značné míry ovlivněna chybějícím odborným vzděláním a minimem pedagogické praxe pracovníků školy. V obou třídách byli současně vzděláváni žáci různých ročníků s kombinací mentálního a dalších zdravotních postižení. Tato skutečnost kladla vysoké nároky na přípravu a organizační zajištění vzdělávacího

procesu. Určité podcenění důležitosti přípravné fáze ze strany učitelů bylo zřejmé ve sledovaných hodinách (např. vyhledávání vhodných pomůcek a vymýšlení dalších cvičení pro vyplnění času v době výuky). Tím byl narušován plynulý chod hodiny a snižovala se její celková efektivita. Ačkoliv se pedagogové snažili v zájmu psychohygieny střídat různé činnosti, zadávané úkoly byly do značné míry stereotypní. Žáci až na výjimku celou hodinu seděli v lavicích, potřebná relaxační cvičení byla zařazena jen ojediněle, což se projevovalo zvyšující se únavou žáků, u některých dokonce nechutí dále pracovat. Na druhou stranu učitelé kladně ovlivňovali průběh výuky a aktivitu jednotlivců častým povzbuzováním a pozitivním hodnocením za dílčí pokroky. Dalším pozitivem bylo zajištění souběžného působení dvou pedagogů ve třídě (učitelka a některý z asistentů pedagoga), které umožňovalo zachovat individuální přístup ke každému žákovi. Účinnými prostředky se dařilo rozvíjet a podporovat verbální i neverbální komunikaci žáků (rozvoj slovní zásoby pomocí obrázků, využití alternativní komunikace formou znakování). Žáci dokázali respektovat dohodnutá pravidla, přizpůsobit se vzdělávací nabídce a přijímat přirozenou autoritu. Kvalitu výuky částečně snižoval omezený sortiment učebních pomůcek, které mají vyučující k dispozici. V části dvou sledovaných hodin byla zaznamenána výuka náboženství, což není součástí deklarované vzdělávací nabídky školy a není uvedeno ani v jiných školou vydaných dokumentech či na webových stránkách školy.

V třídních knihách ani v jiné školní dokumentaci předložené při inspekci nebyly prokazatelné záznamy o poučení žáků o bezpečnosti. Vlivem neustálého dohledu nad žáky je však míra úrazovosti nízká. Od vzniku školy byly zaznamenány pouze dva úrazy.

Základní poradenství v běžných záležitostech týkajících se výchovy a vzdělávání poskytují žákům a jejich zákonným zástupcům obě třídní učitelky, ve složitějších případech doporučují pomoc některého z poradenských zařízení, se kterými škola spolupracuje (Speciální pedagogická centra Plzeň a Zbůch, Pedagogicko-psychologická poradna Tachov, SPC pro děti a mládež s vadami řeči se zaměřením na augmentativní a alternativní komunikaci v Praze). Minimální preventivní program škola nepředložila, dílčí prvky preventivní strategie jsou obsaženy ve školním řádu a v náplni osnov některých vyučovacích předmětů (např. Věcné učení).

Hodnocení předpokladů školy ke vzdělávání podle požadavků školského zákona

Ředitelka byla do funkce jmenována 11. 11. 2007 ještě před zápisem subjektu do rejstříku škol a školských zařízení. Dosaženým vzděláním nesplňuje požadavky pro její výkon. V době konání inspekce školu řídila zástupkyně ředitelky školy (dále jen zástupkyně), kterou ředitelka pověřila vedením ZŠS v rozsahu všech svých pravomocí. Zástupkyně pracuje ve školství třetím rokem a je zároveň třídní učitelkou v I. třídě. Pozitivem je, že si v současné době doplňuje vzdělání studiem speciální pedagogiky na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy. Vede zákonem požadovanou dokumentaci, která však zčásti postrádá požadovanou kvalitu – např. výše uvedené třídní knihy nebo kniha úrazů. Také vlastní hodnocení školy neposkytuje řadu důležitých informací. Postrádá např. vymezení oblastí, ve kterých škola dosahuje dobrých výsledků, a oblastí, ve kterých je třeba úroveň vzdělávání zlepšit, včetně návrhů příslušných opatření, která by vedla ke kvalitativnímu posunu. Celkově je na úrovni řízení školy patrná značná nezkušenost vyplývající z krátkodobé pedagogické praxe a absence odborné kvalifikace zástupkyně pověřené vedením. V její řídicí práci převládá nahodilost a do značné míry liberální

přístup, což se projevilo zejména v nesystematickém plnění povinností ředitele. Hospitační činnost nebyla doložena žádným záznamem. Tím je potvrzena skutečnost, že vedení školy nezjišťovalo odbornou úroveň a pedagogické dovednosti nových členů pedagogického sboru.

Zjištěným rizikem jsou personální podmínky základního vzdělávání. Složení zaměstnanců se sice podařilo stabilizovat, ale chybějící odborná kvalifikace a minimální praxe ve školství všech pedagogických pracovníků nevytváří optimální předpoklady pro kvalitní vzdělávací činnost. Plán dalšího vzdělávání je s ohledem na výše uvedenou skutečnost zcela nefunkční. Stanovuje pouze poskytování dnů zákonného volna k samostudiu, odstranění nedostatků v odborné kvalifikaci pedagogického sboru neřeší. Rovněž vysílání pedagogických pracovníků na akreditované kurzy dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků není z důvodu nedostatku finančních prostředků realizováno. Tato skutečnost má nepříznivý vliv na kvalitu poskytovaného vzdělávání. Profesní rozvoj pedagogického sboru je zaměřen spíše na kurzy z oblasti sociálních a zdravotnických služeb, někteří pedagogové také absolvovali návštěvu obdobného zařízení se speciální školou v Praze. Příznivým faktorem ovlivňujícím pozitivně klima a chod celého subjektu je existence výborných pracovních vztahů v týmu mladých, flexibilních a dobře spolupracujících pracovníků školy.

Prostorové podmínky školy jsou po přestěhování do nově zrekonstruovaných tříd dobré a vyhovují potřebám žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Obě učebny jsou světlé, vybavené žákovským nábytkem odpovídající velikosti, jsou zde k dispozici odpočinkové koutky a rádio s CD přehrávačem. Škola má v návaznosti na omezený přísun finančních prostředků nevelký sortiment učebních pomůcek, výukových materiálů a učebnic (5 souborů Logico PRIMO, pexesa, obrázky, skládky, hudební nástroje, mozaika). V době konání inspekce zde neměli učitelé k dispozici tiskárnu ani kopírku, chybělo internetové připojení, třídy nebyly vybaveny počítači. Škola vlastní dva notebooky, které slouží jak pro administrativní práci managementu školy, tak pro výuku žáků (základní obsluha počítače, psaní). Vlastní tělocvičnu škola nemá, k výuce tělesné výchovy je k dispozici přilehlá prostorná zahrada. Výhodou je možnost využívat pro potřeby výuky vybavení Střediska Víteček, které sídlí v téže budově (jídlna, sociální zázemí, rehabilitační místnost, tříkolky, koloběžka, trampolína, keramická pec, ergoterapeutická dílna). Žáci školy jsou většinou klienty Střediska Víteček, což usnadňuje zajištění dopravy žáků do školy, obědů a odpoledních volnočasových aktivit. Žáci školy se také mohou v rámci střediska účastnit dalších akcí – tábory, výjezdy do přírody apod.

Závěry, celkové hodnocení školy

Činnost školské právnické osoby probíhá v souladu s rozhodnutím o zařazení do rejstříku škol a školských zařízení.

Pozitivem je příjemné a spolupracující pracovní klima vytvořené mezi mladými pedagogy.

Závažná rizika zjištěná v řízení školy i v personálních podmínkách (způsobená chybějící odbornou kvalifikací a nedostatečnou pedagogickou praxí celého pedagogického sboru) ovlivnila negativně úroveň pedagogického procesu.

Absencí hospitační činnosti a dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků nejsou vytvářeny optimální podmínky pro profesní růst pedagogů a pro zvyšování kvality poskytovaného vzdělávání.

Uplatňované metody a formy práce respektovaly jen zčásti specifika vzdělávání handicapovaných žáků. Negativně se projevila nekvalitní příprava pedagogů na výuku,

zadávané stereotypní činnosti pro žáky a minimální zařazování relaxačních prvků do výuky. Kladný vliv na průběh vyučování mělo pozitivní hodnocení žáků za dílčí pokroky a využívání alternativní komunikace.

V průběhu inspekční činnosti byly zjištěny nedostatky:

- a) v realizovaném školním vzdělávacím programu pro obor vzdělání základní škola speciální, který není v souladu s příslušným rámcovým vzdělávacím programem (§ 5 odst. 1 školského zákona),*
- b) v neprůkazných záznamech o průběhu vzdělávací činnosti v třídních knihách I. a II. třídy (§ 28 odst. 1 písm. f) školského zákona),*
- c) v neprokazatelnosti poskytovaného vzdělávání v souladu s platným ŠVP (§ 164 odst. 1 písm. b) školského zákona),*
- d) v nezajištění pedagogické úrovně školního vzdělávání (§ 164 odst. 1 písm. c) školského zákona),*
- e) v nevytváření podmínek pro další vzdělávání pedagogických pracovníků ve školním roce 2010/2011 (§ 164 odst. 1 písm. e) školského zákona).*

Na základě inspekčního zjištění je třeba:

- 1. přijmout opatření k odstranění nedostatků zjištěných při posouzení souladu školního vzdělávacího programu s příslušným rámcovým vzdělávacím programem dle § 5 odst. 1 školského zákona,*
- 2. přijmout opatření k odstranění nedostatků zjištěných při posouzení dokumentace školy dle § 28 odst. 1 písm. f) školského zákona,*
- 3. přijmout opatření k odstranění nedostatků zjištěných při naplňování povinností ředitele školy dle § 164 odst. 1 písm. b), c) a e) školského zákona.*

Inspekční činností byl zjištěn rizikový stav s možností nápravy v dané lhůtě.

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 4 školského zákona ve lhůtě do 31. července 2011 požaduje zaslání oznámení o přijetí opatření k odstranění zjištěných nedostatků. Oznámení zašlete na adresu Česká školní inspekce, Plzeňský inspektorát, Koperníkova 26, 301 00 Plzeň, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu (csi.p@csicr.cz) s připojením elektronického podpisu.

Pro účely zvýšení dotací podle § 5 zákona č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů, je právnická osoba vykonávající činnost školy celkově hodnocena jako podprůměrná.

Přílohy inspekční zprávy

Seznam dokladů a materiálů, o které se inspekční zjištění opíralo.

Poučení

Podle § 174 odst. 13 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na výše uvedenou adresu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v Plzeňském inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

V Klatovech dne 28. června 2011

Mgr. Jitka Davidová, školní inspektorka

Davidová v. r.

Mgr. Miroslava Siváková, školní inspektorka

Siváková v. r.

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

V Černošíně dne 8. července 2011

Bc. Zuzana Kovandová, zástupkyně ředitelky školy

Kovandová v. r.